

Bibliotecarul: viitorul de lângă noi

Alexandra Salaoru

Biblioteca Județeană „Lucian Blaga” Alba

Profesia de bibliotecar pare să se confunde adeseori cu biblioteca însăși. O privire retrospectivă asupra profesiei de bibliotecar este necesară cu atât mai mult, cu cât, văzută într-un firesc proces evolutiv, această profesie pare să se situeze astăzi într-un moment de tranziție în care definirea rolului bibliotecii într-o lume dominată de mijloacele electronice de comunicare, precum și de capacitatea acesteia de a-și asuma noile mijloace de informare mass-media devine problematică.

În spațiul european, biblioteca, în accepțiunea clasică a termenului, începe să funcționeze odată cu înființarea pe lângă mănăstiri a școlilor destinate copierii manuscriselor, funcționând până la apariția universităților. Pentru a cuprinde într-o sintagmă profilul moral al **bibliotecarului medieval**, îl vom defini ca fiind bibliotecarul cu dragoste de cărți și frică de Dumnezeu sau bibliotecarul la puterea întâi. Nu există în această perioadă decât rareori, în afara mănăstirii, cerere de carte, numărul cititorilor fiind extrem de limitat. Cartea era, în primul rând, un obiect de cult, fiind destinată serviciului liturgic.

Înființarea universităților va deschide calea către învățătură și dintr-o altă direcție decât cea religioasă, ceea ce va conduce într-o bună măsură și la diversificarea cererii de carte.

Bibliotecarul modern, specialist, cu respect față de cărți și supunere față de profesie, își face tot mai simțită prezența odată cu deschiderea bibliotecilor către marele public. Dezvoltarea bibliotecilor moderne va aduce cu sine și o schimbare a mentalității cu privire la profesia de bibliotecar. Astăzi, bibliotecarul modern își definește cu multă exactitate profesia, în termeni care precizează corect principiile statutului său.

Viziunea actuală asupra profesiei de bibliotecar diferă simțitor față de timpurile anterioare. Cu cât biblioteca se organizează pe servicii hiper-specializate, al căror caracter e cu precizie stabilit în deplina ei funcționare, cu atât bibliotecarii își vor defini tranșant sarcinile și locul pe care-l vor ocupa în configurația nouă, rezultată din procesul firesc de diversificare a serviciilor oferite de bibliotecă.

Indiscutabil, profesia de bibliotecar se află astăzi într-un plin proces de transformare și adaptare la un context social și cultural creat de explozia informației, precum și de ofensiva fără precedent a mijloacelor de informare mass-media. Prin informatizarea bibliotecilor se urmărește și crearea unor cataloage electronice care pot fi consultate de utilizatori aflați la mii de kilometri distanță, însă, deocamdată o bibliotecă nu poate fi concepută fără bibliotecar, așadar chiar și o „bibliotecă virtuală” își va crea propriul său „bibliotecar virtual”.

Privită dintr-un alt unghi, vizând în mod strict aspectul comunicării, biblioteca funcționează în cadrul unei relații triadice, presupunând astfel existența a trei termeni de referință: BIBLIOTECĂ-CARTE-PUBLIC.

Urmărind funcționarea acestor raporturi de-a lungul timpului se poate sesiza, în Evul Mediu, o deplasare a centrului de greutate înspre Carte. Începând cu Renașterea și mai ales cu zorii epocii moderne, accentul se fixează în cadrul acestei relații triadice amintite înspre Bibliotecă. În timpurile moderne asistăm la o nouă mutare a centrului de greutate, de această dată spre Public. A cunoaște bine publicul care frecventează biblioteca este una din cerințele necesare oricărei biblioteci moderne.

Această relație triadică de comunicare, devenită deja clasică în definirea bibliotecii, tinde să se modifice în prezent, suferind o ușoară translație, în funcție de un nou termen ce-și găsește locul firesc în structura de funcționare a bibliotecii și anume Informația.

Comunicațiile electronice tot mai dezvoltate vor conduce la o stratificare a raportului dintre bibliotecar și carte, dar cu toate acestea, biblioteca se constituie și ca un centru important de cultură, ca un spațiu în care libertatea de gândire, libertatea lecturii, a informării să fie asigurată și protejată. În această ordine de idei profesia de bibliotecar presupune astăzi nu numai adaptarea la noile tehnologii de informare, ci și recuperarea unei vechi tradiții, fundamentală pe întoarcerea la carte.

Le bibliothécaire: le future à côté de nous

Résumé

L'auteur surprend le portrait du bibliothécaire de nos jours, spécialiste, professionnel, capable de satisfaire toute demande de l'utilisateur. Il y a une grande différence entre l'image de l'ancien bibliothécaire qui doit s'adapter aux nouvelles réalités sociales et culturelles.

Informatiser les bibliothèques signifie aussi créer des catalogues électroniques accessibles même aux bénéficiaires de loin c'est à dire une „bibliothèque virtuelle”.

En ce qui concerne la procès de la communication, la bibliothèque suppose l'existence de trois aspects principaux: bibliothèque – livre – public.